

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. *44.* Fylke: *Oppland*
 Tilleggsspørsmål nr. Herad: *Skjåk*
 Emne: *Veving* Bygdelag: *.*
 Oppskr. av: *Edvard Grimstad* Gard:
 (adresse): *Lillehammer* G.nr. Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. *nei*

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

*Tore Skjåkbyggard. 73 år. Nordberg.
 bonde & l. t.*

SVAR

- I.* 1. Til mannsklar - utapåkter - var det vadmål. Mannsklade var: troye (frakk) lindliv (vest) brok (bukse). Til undklade var det vanleg skjorte av bomull og undbrok av halvull, heitulla eller bomull. Tidre tid var det skotte av strie. De var det meir sjeldan med undbrok. Halvullsty og skjortesty var vend. d. v. s. einskjefta. Halvulla til undklade kunne òg vera tvískjefta.
2. Kvinneklade: vanleg stakk (skjort) og liv. Svært vanleg rondastakk og ruta liv til kvardagsbruk. Stakken kunne vera av ull eller halvull, og vore tvískjefta. Remninga til rondasty var helst med runder (i fleire farger) og einsfarga islett. Det var òg vore vore vetterronda sty til stakksty. men rundene skulle gå etter lengda på stakken, og da vart det skjøgt. Ruta livet var vore med runder både i varp og veff. Det var ull eller halvull, tvískjefta. Undertklade til kvinner var indstakk av heit eller halvull, tvískjeft. Skjorte

av vanleg bomullsty. Plagg til
ronda-kjolen til helgdagsbruk var
av kvitt lin, helet kjøpt. Til kvar-
dagsbruk vanleg ei troye av farga
ly. rondasty av bomull, stødt kvit-
skjefta. Uttapå troye til ronda kjo-
len var av svart vadmal. (Rondakjøl
alltid med liv.) Hvinnebukser
av bomull, mest vendty, med hekle
border på nedre kanten.

4. Fkkje veggenger her, og da heller
ikkje sengeomheng.

5. Laken (løyer, $1\frac{1}{2}$ m.) av kvitkjefta
bomull med vanleg breidd, så dei var
skøyttette etter midten. Puter (hugntag)
av stuttvend, så det var så lett at
det heldt på fjera. Det var eit
slag balster. Tyet var vanleg
ronda, med fleire fargar. på langs
Sengetepe (åkla). På ringa var åkla
til overkretsset. Tjukk-åkla var slab-
klade med mange slag border og
fargar. Vanleg var renninga av trevot-
garn, Telett av farga ull. På sume
border var det særskille namn. (Ein
triggar vi heitte "leåregangen")

Den var eit anna åkla som var
vane kvitkjefta. Det hadde kvit bein
med farga border. Dette vart lettere
enn tjukkåkladet. For å få eit tjukk
åkla tett og fast, slo dei bræden
av i stett i så laust som råd, og
slo to harde slag med skeikommen.
Da vart det tett og fast.

Svar 6. Duker og servietter var vovne i dei. Duker kunne vera vovne i tv-breidd veustol (uegreie) det same som dei var åkla i.

7. Handkle av eit slag vund, ei rand til høgre, ei til vembre, heile rygg-vend. Bruidd: 1 alen.

Og ei farga rand øst og nedst på kvart handkle.

8. Sjå svar 5. Eit slag vund heiter ringvund, Bilat åkla var dei i eit særskilt greie. Uppsta greie.

Men slo dei ikkje inn tråden av islett med uanleg skyttel, og ikkje skei, men hadde ei spilk til å få trådane samman med.

II

Eit slag åkla kalla dei beragda-åkla. (Eg har sett, men har ikkje noke slikt her, så eg kan teikne monter eller forklare vevings-måten. Men slikt fins andre stader, så det går an å få tak i det.)

Monter og border på tjukkåkla kan ein lett få fram ved foto-grafering, og det trav eg ikkje troar til nå.

(Mer om no 8). Somme tjukkåkla har ein botn millom bordene. Bordene er i lysare fargar enn botnen. Andre åklade har ingen botn millom bordene. Det er dei eldste åklade som er slike. Sjøl har eg eit slikt. Det er så gammalt at det er tult i renninge. Hovalgarn av bomull var ikkje kome i bruk

